

danes pa Angleži gospodarijo velikemu delu južne Afrike. Iz trgovske družbe v Kalkuti se je razvilo ogromno cesarstvo, ki se pokori poveljem iz Londona. Seveda ni vse to osebna zasluga kraljice Viktorije. Kakor bi danes pruski kralj ne nosil na svoji glavi nemške cesarske krone brez Bismarcka in Moltkeja, istotako so bili desna roka Viktoriji možje Peel, Palmerston, Russel, Derby, Disraeli, Cobden, Gladstone, Rippon, Stuart Mille. Toda ona je imela vpliv na vse važne sklepe in nadzorstvo nad vsemi dejanji, ki so jih njeni državniki izvrševali v njenem imenu. Pod njeno vlado so tudi viharji stresali angleško državno poslopje. V krinski vojski in v indijski vstaji se je boril angleški lev, toda obenem se je množilo imetje angleškega naroda, rastla je in cvela angleška trgovina. Ob pričetku vlade kraljice Viktorije je Velika Britanija štela kapitala 4000 milijonov, danes ga šteje do desetstisoč milijonov funtov sterlingov. Državni dohodki so se pomnožili od 51 na 108 milijonov. Ob tej priliki pa je spomina vredno, da so ravno pod vlado kraljice Viktorije katoličani dobili večjo prostost. Po mnogih bojih so l. 1829. katoličani dosegli emancipacijo, ki je sicer končala suženjstvo katoliškega prebivalstva, a ni izpolnila opravičenih zahtev. Leta 1850. je bila zopet ustanovljena katoliška hierarhija, in prvi nadškof v Westminsteru je bil učeni in zaslužni kardinal Wiseman. Njegov naslednik je bil slaven konvertit Manning. Število angleških konvertitov vedno narašča; največ jih je iz plemstva in učenih krogov. Vsako leto se vrne v naročje katoliške cerkve več anglikanskih duhovnikov, ki v spisih zagovarjajo katoliško cerkev. Katoliško vseučilišče v Kensingtonu je bilo ustanovljeno l. 1874. Katoličanov na Angleškem je apostolski vikar škof Poyntner v svojem poročilu na apostolsko stolico l. 1815. naštel 69.000. Katoliških duhovnikov je bilo takrat le 88. Leta 1850. se je zopet uredila hierarhija, katero so nestrpni krivoverci razdrli v prejšnjih stoletjih. Takrat je bilo na Angleškem že 166 katoliških šol. Leta 1900. je bilo pa že 1536 katoliških cerkv in kapel, 2837 duhovnikov in 1400 ljudskih šol s 300.000 katoliškimi učenci. Zdaj je v Angliji okolo 1.800.000 katoličanov, do 2000 redovnic in 200 katoliških zavodov, ki se vzdržujejo s prostovoljnimi

† Viktorija, angleška kraljica.

darovi. V angleškem delu severne Amerike je bil leta 1800. samo en škof, 60 duhovnikov, 50 ljudskih šol in 137.000 katoličanov. Zdaj je tam sedem nadškofov, 19 škofov, 2400 duhovnikov, 20 semenišč s 5400 gojenci, ena univerza s 600 dijakih, 5070 drugih učnih zavodov z 280.000 učenci in 2.335.000 rimskih katoličanov. Najboljši učenjaki med anglikanci se nagibajo na katoliško stran, in število izpreobrnencev iz najvišjih stanov tudi sedaj še narašča. — Kraljico Viktorijo bi zgodovina imenovala presrečno, ko bi bila zatisnila oči pred dvema letoma. Doživeti pa je morala nesrečno bursko vojsko, z lastnimi očmi videti tugo in žalost tisočernih družin, katerih sinovi in očetje pokrivajo južno-afriška bojišča. Zrla je v duhu temne oblake, ki se zgrinjajo nad ponosno Anglijo. Burska vojska je velik madež v njeni zgodovini. Viktorija se je sicer ustavljala grabežljivosti svojih lordov, a zgodovina piše to roparsko delo na njen račun. In ta rana je osivelo kraljico pekla na mrtvaški postelji... Bog daj, da bi se angleška država povrnila h katoliški cerkvi!